

Handläggare
Marita Åkersten
Telefon: 08-508 36 215

Till
Äldrenämnden
22 september 2015

Remiss av Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m.(Rapport 2014:38)

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr 110-964/2015. Kontorsutlåtande.

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan av förvaltningens kontorsutlåtande som svar på remissen ”Översyn av bostadsanpassningsbidrag m.m. (rapport 2014:38) och ärendet läggs till handlingarna.

Ann-Christine Hansson
Direktör

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. är en rättighetslag och syftar till att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

På uppdrag av regeringen har Boverket genomfört en översyn av lagen. Översynen har resulterat i ett förslag till en ny lag som redovisas i rapporten ”Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m.”(Rapport 2014:38). Förutom vissa förtydliganden av nu gällande bestämmelser föreslås ett antal helt nya bestämmelser. Bland dessa finns förslag om att bidrag ska kunna beviljas för vissa brandskyddsåtgärder, ökade möjligheter att återanvända produkter som tidigare finansierats av bidraget samt möjlighet för fastighetsägare av flerfamiljshus att överta rätten till bidrag för åtgärder i allmänna utrymmen. Enligt förslaget ska bidrag inte längre kunna lämnas för åtgärder i särskilda boendeformer.

Förvaltningen välkomnar förslaget om att bostadsanpassningsbidraget ska kunna användas för ett utökat brandskydd utöver det som alla bostäder bör vara utrustade med. För många äldre med kognitiva funktionsnedsättningar är ett utökat brandskydd av största vikt för den enskildes säkerhet. Förvaltningen är också positiv till förslagen om ökade möjligheter att återanvända produkter som tidigare finansierats av bidraget samt möjlighet för fastighetsägare av flerbostadshus att överta rätten till bidrag för åtgärder i allmänna utrymmen. Både förslagen ger möjligheten till ökad kostnadseffektivitet. När det gäller förslaget om återanvändning av tidigare produkter finns också miljömässiga fördelar.

Förvaltningen anser dock att bostadsanpassningsbidrag även i fortsättningen ska kunna användas för individuella anpassningar i särskilda boendeformer. Bland annat med tanke på att servicehus, som i många avseenden liknar ett ordinärt boende, definieras som särskilt boende. Kostnader för bostadsanpassning i särskilda boendeformer utgör endast 1 procent av de totala kostnaderna för bostadsanpassningsbidrag men kan vara en betydande kostnad för en enskild fastighetsägare eller vårdgivare. Något som på sikt kan innebära ökade hyreskostnader för hyresgästerna. Förvaltningen är också tveksam till förslaget om att det krävs ett medgivande från hyresvärd eller bostadsrättsförening för anpassningsåtgärder innan bidrag kan beviljas. Självklart ska fastighetsägaren alltid vara vidtalad om större anpassningsåtgärder ska genomföras men förslaget kan innebära att en sökande nekas möjligheten att bo kvar i sin bostad.

Bakgrund

Lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. trädde i kraft den 1 januari 1993, tillägget ”med mera” avser det återställningsbidrag som regleras i lagen. Syftet med lagen är att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Bidraget ger möjligheter för den enskilde att göra nödvändiga individuella anpassningar av bostad och närmiljö. Bidraget ska ses som ett komplement till plan- och bygglagens bestämmelser i de fall bygglagstiftningens krav inte räcker till för den som har en funktionsnedsättning. Återställningsbidraget är ett bidrag för återställning av bostäder som anpassats med stöd av lagen om bostadsanpassningsbidrag.

överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Boverket, som är en central förvaltningsmyndighet har tillsyn över kommunernas bidragsverksamhet.

Boverket fick i mars 2013 i uppdrag av regeringen att analysera och bedöma om lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. behöver ändras och vid behov, lämna förslag på förbättringar. Översynen har resulterat i ett förslag till en ny lag som redovisas i rapporten "Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m.(Rapport 2014:38).

Socialdepartementet har remitterat rapporten med dess nya lagförslag till Stockholms stad. Kommunstyrelsen har i sin tur remitterat ärendet till bland annat äldrenämnden för yttrande senast den 28 augusti 2015. Då ärendet inte hinner behandlas av äldrenämnden innan remisstidens utgång lämnar äldreförvaltningen detta kontorsutlåtande till kommunstyrelsen.

Ärendet

Utredningen gällande översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. har bedrivits i projektform. En referensgrupp bestående av representanter för kommunala handläggare av bidragsärenden, fastighetsägare och brukare har bistått projektgruppen. Även Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting har ingått i referensgruppen.

I uppdragsdirektivet till Boverket tar regeringen upp ett antal frågor som särskilt ska utredas, bl.a. frågan om återanvändning av anordningar som tidigare finansierats av bostadsanpassningsbidrag. Även rapporten (Fö 2009/1961/SSK) från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som påvisat att dödsbränder i småhus och flerbostadshus framförallt drabbar personer med kognitiv funktionsnedsättning ska beaktas.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. är en rättighetslag och en av Boverkets utgångspunkter i översynen har varit att förtydliga bestämmelserna så att dessa blir förutsebara och tydliga för såväl de enskilda som omfattas av bestämmelserna, som för de handläggare som ska fatta beslut med stöd av lagstiftningen. Enligt en rapport från Boverket (rapport 2013:4) finns brister i den formella handläggningen i landets kommuner.

Boverket lämnar i sin rapport förslag till en helt ny lag. Förutom att Boverket funnit skäl till att språkligt modernisera lagen och göra

vissa förtydliganden av nu gällande bestämmelser föreslås ett antal helt nya bestämmelser.

De nya bestämmelser som föreslås är främst följande:

- Särskilda boendeformer ska inte längre kunna anpassas med stöd av bostadsanpassningsbidrag
- Krav på ett medgivande från hyresvärd eller bostadsrättsförening, till att anpassningen utförs och att någon återställning efter utflytt inte behöver ske, lyfts in i lagen som ett villkor för bidrag.
- Utökade möjligheter för hyresvärdar och bostadsrättsföreningar att få bidrag för att återställa anpassningar.
- Bidrag ska kunna beviljas för vissa brandskyddsåtgärder.
- Bidrag ska kunna beviljas för åtgärder för att värna integriteten, när personliga assistenter eller annan utomstående personal är verksamma i bostaden i stor omfattning.
- Bidrag för åtgärder som behöver utföras på grund av att byggherren har avvikit från bygglagstiftningens tillgänglighetskrav ska bara nekas om det är sökanden själv som avvikit från kraven.
- Ändringar i villkoren för bidrag efter ett bostadbyte. Syftet är att öka enskildas valfrihet och möjligheter att i förväg bilda sig en uppfattning av hur kommunen kommer att ställa sig till en ansökan om bidrag för anpassningar i den nya bostaden.
- Kommunerna ska inte bara kunna lämna bostadsanpassningsbidrag som ett kontantbidrag. Om sökanden går med på det, ska bidrag även kunna lämnas som ett åtagande från kommunen att låta utföra åtgärderna eller genom ett överlämnande av en begagnad produkt.
- Om sökanden går med på det, kan ägaren av ett flerbostadshus ta över rätten till bidrag för åtgärder i allmänna utrymmen. Fastighetsägaren kan då välja att göra egna tilläggsarbeten och alltså använda bidraget som en delfinansiering av en mer generell lösning, till exempel utföra markarbeten och hårdgörning i stället för att installera en ramp vid entrén.

- Nya handläggningsbestämmelser, till exempel om vad bidragsbeslutet ska innehålla för uppgifter och när ett bidrag ska betalas ut.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen upphandling och utveckling. Då remisstiden sträcker sig till den 28 augusti 2015 har yttrande lämnats i form av kontorsutlåtande. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 15 september 2015, de fackliga organisationerna i förvaltningsgruppen den 16 september 2015 samt det gemensamma funktionshindersrådet den 17 september 2015.

Förvaltningens synpunkter

För många äldre som drabbas av funktionsnedsättningar möjliggör bostadsanpassningsbidraget ett kvarboende i det ordinära boendet. Tidigare har bidraget till stor del använts till att förbättra den fysiska tillgängligheten i bostaden och i närmiljön. I takt med att allt fler äldre med kognitiva funktionsnedsättningar bor kvar i sitt eget boende ställs dock andra krav på bostadsanpassningar, bl.a. när det gäller brandsäkerheten. Förvaltningen välkomnar därför förslaget om att bostadsanpassningsbidraget ska kunna användas för ett utökat brandskydd utöver det som alla bostäder bör vara utrustade med. I vissa fall kan det krävas t.ex. ett monterbart automatiskt släcksystem för att uppnå ett ändamålsenligt brandskydd.

Vidare anser förvaltningen att förslaget att fastighetsägaren av flerfamiljshus ska kunna ta över ett bostadsanpassningsbidrag för åtgärder i allmänna utrymmen är bra, inte minst ur ett kostnadseffektivt perspektiv. Som exempel kan nämnas dörröppnare i porten i ett flerfamiljshus. Idag är det vanligt med individuella lösningar med fjärrkontroll som endast kan användas av den som ansökt om bostadsanpassningsbidraget. Om fastighetsägaren kan överta bidrag kan istället en permanent dörröppnare installeras som kan användas av flera. Utöver detta kan många otydligheter gällande ansvar för reparationer, försäkring etc. undvikas.

Även förslaget om möjligheten att återanvända produkter, t.ex. hissar, som tidigare finansierats av bostadsanpassningsbidraget har, enligt förvaltningens uppfattning, både ekonomiska och miljömässiga fördelar.

I utredningen föreslås att bostadsanpassningsbidraget inte ska kunna användas för individuella anpassningar i särskilda boendeformer. Förvaltningen delar i stort utredningens uppfattning att en person som beviljas ett biståndsbedömt boende ska kunna utgå från att vårdgivaren säkerställer att bostaden är ändamålsenlig för den enskilde. I utredningen påpekas att kostnader för bostadsanpassning i särskilda boendeformer endast utgör 1 procent av de totala kostnaderna vilket tyder på att så också är fallet.

Det är dock viktigt att beakta att begreppet ”särskilda boendeformer” omfattar många olika typer av boenden, bl.a. servicehus som i många avseenden liknar ett ordinärt boende. Generellt sett har lägenheter i servicehus en god tillgänglighet som fungerar för personer med funktionsnedsättningar. Ibland kan det dock krävas vissa individuella anpassningar för en enskild person, anpassningar som inte är lämpliga för nästa hyresgäst. Behoven kan också uppstå efter att den enskilde flyttat in. Detta kan komma att innebära betydande kostnader för en enskild fastighetsägare eller vårdgivare, något som i sin tur på sikt kan påverka hyreskostnaderna för de boende. Enligt förvaltningens uppfattning finns inte heller några starka incitament för att bostadsanpassningsbidrag inte ska kunna användas i särskilda boendeformer med tanke på att dessa utgör en så ringa del av de totala kostnaderna.

Vidare är förvaltningen tveksam till förslaget om att det krävs ett medgivande från hyresvärd eller bostadsrättsförening för anpassningsåtgärder innan bidrag kan beviljas. Självklart ska fastighetsägaren alltid vara vidtalad om större anpassningsåtgärder ska genomföras men förslaget kan innebära att en sökande nekas möjligheten att bo kvar i sin bostad. Förslaget om utökade möjligheter för hyresvärdar och bostadsrättsföreningar att få bidrag för att återställa anpassningar bör räcka för att garantera att nödvändiga bostadsanpassningar kan genomföras.

Bilaga

Sammanfattning av Boverkets rapport 2014:38 ”Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m.”